

CSÓK ISTVÁN (1865-1961)*Pihenő (Mozdulat tanulmány), 1908*

Olaj, vászon, 46x55 cm

Jelezve balra lent: Csók I. Paris 1908

Kezdő ár: 1 500 000 Ft / 4 688 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimated value: 6 250 – 9 375 EUR

PROVENIENCIA:

- egykor Dr. Diener Dénes József tulajdonában (1914),
- majd Molnár Lászlóné tulajdonában (1965)

KIÁLLÍTVA:

- Csók István kiállítása. Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, Múcsarnok, Budapest, 1914. katalógus: 140. (*Pihenő* címen)
- Csók István (1865–1961) emlékkiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1965. katalógus: 83 (*Mozdulat tanulmány* címen)

CSÓKI.

1. Csók István: *Vámpírok*, 1907
magántulajdon

Csók 1903-ban azzal az elhatározással költözött Párizsba, hogy meghódítja a francia főváros művészeti életét. Festői sikereit ezt megelőzően elsősorban népeletképeivel aratta, de a századforduló modernizmusa témavilágát és stílusát is megváltoztatta. **A szimbolizmus hatására elvont, biblikus-mitologikus témák festésébe kezdett, s mindinkább az akt festői témája foglalkoztatta.** Ezt jelezte első párizsi főműve, a *Műteremsarok* is, ahol saját magát egy aktmodell társaságában ábrázolta, majd az 1907-es esztendő két főműve, a *Vámpírok* és a *Nirvána*. Mindkettő a századforduló divatos világnézeti válságának terméke volt, ám legfőképp módot adtak Csóknak arra, hogy extravagáns aktok sokaságával népesítse be vásznait. **Az itt bemutatott *Pihenő* e kísérletező párizsi évek egyik**

gyöngyszeme. A különös pózban heverő, nyújtózó, félig ülő, félig elfekvő akt közeli rokona a nagy aktos kompozíciók figuráinak. **Csók ekkoriban kifejezetten kereste a női modellek akadémikus művészettől eltérő, szokatlan beállításait.** Ilyen volt már 1906-ban a *Műteremsarok* rövidülésben nyújtózó aktja is, és ilyen testek gomolyognak a *Vámpírok*on és a *Nirvánán* is. **A *Pihenő* alakja a *Vámpírok* egyik figurájához áll a legközelebb.**

E kép tárgya Bram Stoker 1897-es bestsellere, a *Drakula* című regény továbbgondolása: Csók művén női vámpírok támadják meg tehetetlen áldozatukat. Csók festészetében gyakori volt, hogy egy-egy nagyobb kompozíció alakjai különálló életre keltek, egyfajta derivátumként új jelentésben önálló műként érvényesültek.

A *Pihenő* nyilván a *Vámpírok* festészeti kísérletei során született, ám attól független kompozíció. **Beállítását izgalmasan feszült: a műtermi környezetben, függöny előtt megjelenő női alakot egyszerre jellemzi kitárulkozás és szemérmes elrejtőzés: amíg testét megmutatja, szemét eltakarja.** Hasonló félig ülő, félig fekvő pozícióban mutatja ezekben az években Csók a meggyalázott Thámárt. Amíg azonban az ószövetségi nőalaknak több tucatnyi átiratát ismerjük, a *Pihenő* egyszeri kísérlet maradt. Pasztózan, zsírosan festett, impulzív ecsetkezeléssel, ragyogó lilásárga színekkel megfestett felülete hasonlóképp oldott, mint a *Vámpírok* és a *Nirvána* ekkoriban készült vázlatai. Festői megformálása jól mutatja, hogy Csókot a századelő expresszív festői törekvései sem hagyták érintetlenül.

RÉVÉSZ EMESÉ

